

Мороз Оксана Богданівна,

доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу факультету № 3 Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТІВ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Важливі складові адміністративно-правового статусу певною мірою передбачений адміністративним законодавством. Правові основи адміністративно-правового статусу підрозділів з питань ювенальної превенції Національної поліції України, як суб'єкта попередження правопорушень поряд із неповнолітніми, визначені Конституцією України та наказом Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19 грудня 2017 р. 1044 [1]. Зокрема, Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України на законодавчому рівні прищеплює концепцію попередження проступків серед дітей як діяльність Національної поліції України, спрямовану на виявлення та усунення причин та умови призводять до адміністративних та кримінальних правопорушень (п. 5, с. 1 Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України).

Як зазначено в Інструкції: основними завданнями підрозділів ЮП як підрозділів щодо захисту прав та інтересів дітей та профілактики правопорушень є:

профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики;

участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення;

вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поведженню з дітьми;

вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб;

провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти;

взаємодія з іншими підрозділами НПУ, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей;

здійснення у межах компетенції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання [3].

Давайте звернемо увагу б звернути увагу на методи взаємодії між підрозділами ювенальної превенції Національної поліції та центрами соціальних служб щодо запобігання правопорушенням серед дітей.

Відповідно до Національної стратегії реформування системи юстиції у справах дітей до 2023 року (затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1027-р) щодо зменшення вчинення правопорушень та впливу незначного, та зменшення причин та умов спричинення незаконної поведінки, та забезпечити ефективну справедливість, соціальні та реабілітаційні програми для неповнолітніх, які конфліктують із правом, превентивні заходи та програми, цілеспрямовані соціальні послуги, які можуть посприяти дитині здобути навичок вирішення соціальних та побутових проблем, створюючи можливості вчитися управляти своєю поведінкою та збалансованим ставленням до їх дії, професійний розвиток та побудова відносин у сім'ї та громаді [2, с. 78].

Саме підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України та центри соціальних служб є однією з головних тем запобігання та попередження правопорушень серед дітей, які проводять профілактичні заходи щодо попередження правопорушень. Для досягнення найбільш оптимального результату профілактичної діяльності підрозділи ювенальної превенції є в тісній співпраці із центрами соціальних служб, застосовуючи різні методи взаємодії [2, с. 78].

Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з центрами соціальних служб у сфері попередження адміністративних правопорушень є важливою умовою їх функціонування. Щоб забезпечити ефективну профілактичну діяльність – суб'єкти, що займаються профілактикою злочинів, використовують різні методи та форми співпраці.

На думку Т. Я. Назар, щоб описати методи співпраці та взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з центрами соціальних служб у профілактиці правопорушень серед дітей варто та узагальнити види методів, як способів:

- адміністративні (субординаційні);
- координаційні;
- соціально-психологічні [2, с. 79].

Такі методи як адміністративні (субординаційні) вказують, що співпраця підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб функціонує на основі імперативних приписів нормативно-правових актів або владних рішень органів публічної адміністрації, які функціонують щоб сторони які співпрацюють і володіють управлінськими завданнями. Відповідно на основі адміністративних методів співпраці здійснюються функціональні обов'язки працівників підрозділів Національної поліції України, зокрема відділів ювенальної превенції, коли розшукується безпритульна дитина негайно повідомити про це центри соціальних служб відповідно до п. 2.1.6. спільного наказу «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що надають соціальні послуги бездомним особам» [3].

Співпраця як визначення можна описати як організаційний вид координації, як організація узгодженої роботи органів які здійснюють профілактику. Тому координаційні методи взаємодії характеризують цей процес з точки зору напрямів роботи та співпраці підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб у організації профілактики правопорушень серед дітей, але у такому випадку форми співпраці здійснюється на диспозитивних началах, коли одна із сторін, не здійснює роботу із застосування адміністративних методів роботи. В ході організаційних напрямів співпраці між Національною поліцією України та центрами соціальних служб застосовуються система координаційних методів, а саме:

- це метод, використовується як практика, яка використовувалася в минулому, так і можна назвати як умовиводи щодо майбутнього, щоб визначити його напрямки роботи. Саме цей метод є способом дослідження суспільних відносин, що скерований на вивчення способів здійснення. У контексті нашої статті змістом зазначеного методу є аналіз на основі аналітичних даних напрямів, характеру й особливостей розвитку взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб, а також її результатів - метод прогнозування;

- метод планування – полягає у визначенні конкретних заходів щодо взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб, термінів їх проведення, відповідальних за проведення цих заходів осіб;

- саме під час взаємодії підрозділів Національної поліції України та центрів соціальних служб має бути результат із вирішення їхніх напрямів роботи, що в результаті тягне до здійснення функціональних обов'язків (здебільшого організаційного характеру) – метод погодження актів і рішень;

- метод обґрунтує, що сторони вказаних відносин можуть здійснювати взаємний контроль за тим, як кожна із сторін виконує свої

обов'язки на основі правильних рішень, що були прийняті ними – метод контролю;

– інформаційні дані, пов'язані з отриманням, опрацюванням, використанням і зберіганням відомостей, які показують фактичні дані та явища, події тощо – метод інформаційного забезпечення [2, с. 80].

Якщо звернути увагу на взаємну співпрацю підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб, то варто назвати що основним є виокремлення важливої для такої взаємодії відомостей та даних й та конкретне виокремлення рамок співпраці. Саме цей метод показує як можна визначити потрібну інформацію для досягнення поставлених перед зазначеними суб'єктами суб'єктами напрямів роботи, підвищення їх якості, розв'язання завдань, які були поставлені. Відповідно суть інформаційного забезпечення в цьому разі полягає в тому, що всі заходи, які скеровані на співпрацю, яка вживається, повинні базуватися на систематизованих даних про. Мова йде про інформаційну систему Національної поліції України та центрів соціальних служб, в якій вивчаються певні видів інформації;

– метод роботи з кадрами (підготовка, перепідготовка, стажування тощо) – показує нам якість підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які мають фактично співпраця, в результаті ефективніше будуть використані кадрові ресурси обох сторін для відносин, які вивчаються, і саме для досягнення якісного і точного результату.

Адміністративні (координаційні) методи взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб є засобом налагодження ефективного, а головне, дієвого зв'язку між зазначеними суб'єктами взаємодії, який суттєво сприяє виконанню спільних завдань, що стоять перед ними. Прикладом координаційних методів взаємодії може бути проведення профілактичної роботи з метою виявлення дітей, які схильні до вчинення правопорушень. Зокрема, ці суб'єкти профілактики правопорушень проводять вечірні рейди-перевірки щодо дотримання чинного законодавства з продажу алкогольних напоїв закладів торгівлі та в місцях масового відпочинку дітей, профілактичні рейди з метою попередження дитячої бездоглядності та профілактики негативних проявів поведінки, вчинення правопорушень. На нашу думку, координаційні методи взаємодії підрозділів ювенальної превенції з центрами соціальних служб найбільш сприяють їх спільній меті – профілактиці правопорушень серед дітей.

Вже давно відомо, що до соціально-психологічних методів треба віднести примус і переконання. Примус є методом, що діє на

організаційній підпорядкованості суб'єктів і як наслідок бере свій початок через владні веління або прямий вплив. Цей метод застосовується у разі порушення правових норм, їх невиконання та дотримання.

Поліцейські структури ювенальної превенції НПУ також мають такі повноваження щодо індивідуальних превентивних дій з дітьми, які стоять на профілактичному обліку в НП: здійснюють бесіди, а саме попереджувального характеру з дитиною а місцем яким проживає, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць; здійснюють бесіди превентивного характеру з батьками дитини, її законними представниками, опікунами, членами сім'ї, які спонукали до вчинення правопорушень, виявлення причин та факторів, які призвели до таких наслідків; розробляють плани з індивідуальної профілактики на основі вивчення документів та характеристики, особливостей дитини, його особливості [4, с. 190].

Список використаних джерел

1. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ МВС України 19.12.2017 № 1044. Редакція від 21.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.

2. Назар Т.Я. Методи взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної превенції Національної поліції та центрів соціальних служб у профілактиці правопорушень серед дітей. *Приватне та публічне право*. № 3/2020. С. 78–81.

3. Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї : наказ Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерство внутрішніх справ України від 7 вересня 2009 р. № 3131/386. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0917-09>.

4. Назар Т.Я. Адміністративно-правовий статус підрозділів ювенальної превенції Національної поліції як суб'єктів профілактики правопорушень. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 4/2020. С. 188–200.